

Lielahi-Ylöjärvi-raitiotien hankesuunnitelman laatiminen

Kaupunginhallitus 16.12.2024 § 359
709/00.04.01/2021

Valmistelija: Kaupunkirakennejohtaja, kehityspäällikkö

Seloste ja perustelut: Hankesuunnitelma on Tampereen raitiotien suunnittelujärjestelmän toiseksi tarkin suunnitelma ja toiseksi viimeinen suunnitelma ennen päätöksentekoa raitiotien ratahaaran rakentamisesta. Tampereen kaupunkiseudun MAL-sopimusluonnoksessa kaudelle 2024–2027 on 0,3 milj. euron valtiontuen varaus Lielahi–Ylöjärvi-raitiotien hankesuunnitelman laatimiseen. MAL-sopimusluonnos kaudelle 2024–2027 hyväksyttiin Ylöjärven ja Tampereen kaupunginvaltuustoissa lokakuussa 2024.

Raitiotien Lielahi–Ylöjärvi-rataosuus sisältää 8,0 kilometriä uutta raitiotierataa ja kahdeksan raitiovaunupysäkkiä, joista viisi on Ylöjärven kaupungin puolella. Se yhdistää Tampereen Hiedanrannan ja Lielahden kaupunginosat sekä Ylöjärven Teivon, Mäkkylän ja Soppeenmäen kaupunginosat sekä Kuruntien varren maankäytön. Rataosuus haarautuu Lentävänniemen raitiotieradasta Hiedanrannan keskusaukiolla, Nottbeckin aukiolla ja päättyy Ylöjärvellä Kuruntien Leijapuiston päätepysäkille. Raitiotieliikenne Tampereen Lentävänniemeen on tavoite aloittaa 7. tammikuuta 2025.

Lielahi–Ylöjärvi-raitiotiestä on laadittu vuosina 2021–2022 tarkentava yleissuunnitelma, joka on hyväksytty helmikuussa 2023 Tampereen kaupunginhallituksessa ja Ylöjärven kaupunginvaltuustossa. MAL-sopimusluonnoksessa kaudelle 2024–2027 on varaus tarkentavan yleissuunnitelman valtiontuen osuuden jälkikäteiseen maksuun.

Hankesuunnitelmassa laaditaan raitiotien linjaraiteista alustavat katusuunnitelmaluonnokset. Hankesuunnitelman myötä raitiotieradan tilantarve, tekniset ratkaisut ja toteuttamisen vaikutukset tarkentuvat. Hankesuunnitelma laaditaan tiiviissä yhteistyössä Tampereen kaupungin, Ylöjärven kaupungin ja Tampereen Raitiotie Oy:n kesken sekä vuorovaikutteisesti sidosryhmien ja kuntalaisten kanssa. Ratahaaran raitiotiesuunnittelun rinnalla etenee Tampereen ja Ylöjärven kaupunkien asemakaavahankkeita, joiden valmistelua tarkentuva tietämys ratahaaran raitiotiestä myös palvelee.

Hankesuunnitelmaan sisältyy kattavat vaikutusten arvioinnit mm. koskien alue- ja yhdyskuntarakennetta, elinvoimaa, vetovoimaa ja imagoa, kaupunkikuvaa, maisemaa ja kulttuurihistoriaa, sosiaalista kestävyyttä, ekologista kestävyyttä sekä liikenteellisiä vaikutuksia.

Hankesuunnitelmaan sisältyy raitiotien ratahaaran toteuttamisen kannattavuuden arviointi. Kannattavuuden arviointiin sisältyy kustannusarvion laatiminen, taloudellinen, aluetaloudellinen ja maankäytöllinen vaikutusten arviointi, kiinteistötaloudellinen arviointi, kuntataloudellinen hyötykustannuslaskelma sekä valtion ohjeiden mukainen hankearviointi.

Hankesuunnitelman valmistuttua Tampereen ja Ylöjärven kaupunginvaltuustojen on mahdollista päättää esimerkiksi raitiotien toteutussuunnitteluun ryhtymisestä ja toteutussuunnittelun tavoiteaikataulusta.

Hankesuunnitelman kustannusarvio on 1,0 milj. euroa. Hankesuunnitelman kustannuksista vastaavat Ylöjärven kaupunki ja Tampereen kaupunki. Hankesuunnitelman kustannukset jakaantuvat kolmelle kalenterivuodelle. Hankesuunnittelun edellyttämät määrärahat on huomioitu kaupunginvaltuuston hyväksymässä vuoden 2025 talousarviossa sekä vuosien 2025-2027 taloussuunnitelmassa (kaupunginvaltuusto 11.11.2024 § 100).

MAL-kaudesta 2024–2027 on johdettu hankesuunnitelman laatimisen tavoiteaikataulu. Hankesuunnitelman laativat suunnittelukonsultit on mahdollista kilpailuttaa kevään 2025 aikana. Hankesuunnitelman laatiminen voidaan aloittaa alkusyksystä 2025 ja suunnitelma voi valmistua v. 2027 aikana.

Lielähti–Ylöjärvi-raitiotien aiemmassa suunnitteluvaiheessa, tarkentavassa yleissuunnitelmassa, tilaajakaupunkien välinen kustannusjako perustui pääosin ratakilometreihin ja kustannukset jakaantuivat periaatteella noin 60 prosenttia Ylöjärven kaupungille ja 40 prosenttia Tampereen kaupungille. Pirkkala-Linnainmaa-raitiotien hankesuunnitelman yhteydessä kunnat teettivät lisäksi lisätöitä hankesuunnitelman suunnittelukonsulteilla arviolta 20 prosenttia hankesuunnitelman kustannusarvion päälle.

Hankesuunnitelman laatimiseen sisältyy raitiovaunujen säilytysvarikon suunnittelu. Hankesuunnitelman laatimista edeltäen Tampereen Raitiotie Oy:n on tavoite laatia varikkostrategia, jossa ratkaistaan, minne raitiovaunujen säilytysvarikko hankesuunnitelmassa suunnitellaan. Vaihtoehtoina ovat tällä hetkellä Linnainmaa Heikkilänkadun varrella ja Lielähti Turvesuonkadun varrella. Varikkostrategian ja -suunnittelun kustannuksista vastaa Tampereen Raitiotie Oy.

Toimivalta: Hallintosääntö § 87

Lisätietoja päätöksestä: Kaupunkirakennejohtaja Jukka Nurmi, puh. 050 466 5860, etunimi.sukunimi@ylojarvi.fi; kehityspäällikkö Mari Ruissalo, puh. 044 486 3124, etunimi.sukunimi@ylojarvi.fi

Oheismateriaali: Esittelymateriaali Lielähti-Ylöjärvi-raitiotien hankesuunnitelma

Esittelijä: Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus: Kaupunginhallitus päättää

1. että Lielähti-Ylöjärvi-raitiotien hankesuunnitelma laaditaan vuosien 2025–2027 aikana yhteistyössä Tampereen kaupungin ja Tampereen Raitiotie Oy:n kanssa, ja

2. valtuuttaa Tampereen kaupungin tekemään Ylöjärven kaupungin puolesta hankintapäätöksen Lielähti-Ylöjärvi-raitiotien hankesuunnitelmasta selosteosan mukaisen kustannusarvion puitteissa.

Päätös: Keskustelun kuluessa Hannu Ruuska teki seuraavan ehdotuksen: Esitän, että emme toteuta hankesuunnitelmaa. Tämän hetkinen kustannusarvio (200-210 milj.euroa) ja vuotuiset käyttökulut (7-9 milj.euroa) ei ole kestävää kuntataloutta 5,3 kilometrin pituisesta raitiotiestä Ylöjärven kokoiselle kaupungille, vaikka väkimääräennuste toteutuisi. Ei ole myöskään realistista tehdä hankesuunnitelmaa raitiotiehankkeelle, joka viivästyy 2 vuotta ja kustannusarvio on jo kasvanut 70 milj.eurolla 2022-24 aikavälillä. Todennäköistä on, että kustannusarvio toteutuksen ja käytön suhteen kasvaa vielä huomattavasti. Ylöjärven läpi kulkee jo nyt kiskopari ja lisäraide on suunnittelussa. Meidän on

kestävän talouden kannalta järkevämpää panostaa lähijunaan lisäraiteen myötä. Nokialla on lähijunaan panostettu ja siellä se on erittäin toimiva kasvavan kaupungin logistinen ratkaisu, johon ovat myös strategisessa kaavassa osoittaneet 2 uutta seisaketta. Meidän ja Nokian infrarakenne on saman kaltainen ja saisimme Asemantien ja Teivon seisakkeilla vastaavan kustannustehokkaan joukkoliikenneratkaisun toteutettua murto-osalla raitiotien hinnasta.

Juha Tuominen ja Inga-Mari Lehti kannattivat Ruuskan ehdotusta.

Koska oli tehty kaupunginjohtajan päätösehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus, puheenjohtaja esitti suoritettavaksi äänestyksen nimenhuudolla siten, että ne, jotka kannattavat kaupunginjohtajan ehdotusta, äänestävät jaa. Mikäli ei voittaa, Ruuskan ehdotus tulee kaupunginhallituksen päätökseksi.

Äänestysesitys ja -tapa hyväksyttiin yksimielisesti.

Suoritettussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin 7 jaa-ääntä (Ahonen, Haataja, Heikkilä-Halkola, Kiiskinen, Kotiranta, Luojus, Stenman) ja 4 ei-ääntä (Lehti, Ruuska, Sarvijärvi, Tuominen), joten puheenjohtaja totesi kaupunginjohtajan päätösehdotuksen tulleen kaupunginhallituksen päätökseksi.

Katja Luojus oli poissa kokouksesta tämän asian aikana klo 16.15-16.18.

Kehityspäällikkö poistui kokouksesta tämän asian jälkeen klo 16.26.